

Bulletin

parken Sonsbeek – Zypendaal – Gulden Bodem

Vrienden van
Sonsbeek

De Vereniging van Vrienden van Sonsbeek, Zypendaal en Gulden Bodem wil een klankbord zijn voor de bezoekers van de monumentale parken en voor de eigenaar van de parken, de gemeente Arnhem. Het doel van de Vereniging is mee te werken aan de instandhouding en verfraaiing van de parken Sonsbeek, Zypendaal en Gulden Bodem.

De contributie per lid bedraagt per jaar voor particulieren € 15 voor verenigingen € 35 en voor bedrijven € 50. Bankrekeningnummer: NL30 ABNA 0406 333 505 ten name van Vrienden van Sonsbeek. CANBI: de Vereniging is door de fiscus erkend als Culturele Algemeen Nut Beogende Instelling, waardoor giften die volgens de regels van de Belastingdienst worden gedaan voor fiscale aftrek met de factor 1,25 mogen worden vermenigvuldigd.

Dagelijks bestuur

Voorzitter: Margreet van Gastel (voorzitter@sonsbeek.nl)

Secretaris: Frank van den Elshout (secretariaat@sonsbeek.nl)

Penningmeester/ledenadministratie: Henk Eenink (penningmeester@sonsbeek.nl – tel: 0642855475).

Leden: Sanne Blok, Niels van der Graaff, Lonneke Kranendonk, Christine Paris, Dirk van Uitert

Adviseurs: Huig Velders, juridisch adviseur, Jan Floor, beheerder parken gemeente.

Aanmelding nieuwe leden

Vereniging Vrienden van Sonsbeek:
info@sonsbeek.nl of telefonisch
bij penningmeester.

Postadres: Molenplaats Sonsbeek,
Zijpendaalseweg 24a,
6814 CL Arnhem

Website

www.sonsbeek.nl

Molenplaats

Bij het bezoekerscentrum Molenplaats Sonsbeek valt van alles te leren en ontdekken over het groen in de stad en het belang ervan. Het is een ideaal beginpunt voor een kennismaking met de parken Sonsbeek, Zypendaal en Gulden Bodem. Er is informatie te vinden in de vorm van boekjes, plattegronden en kaarten over de natuur in en om de stad. Vanaf deze locatie worden activiteiten georganiseerd met betrekking tot het landschap en de cultuurhistorie. Ook is er informatie over gezondheid en klimaatbestendigheid.

Zie www.natuurcentrumarnhem.nl/locaties/molenplaats-sonsbeek

In dit nummer

Voorpagina: Spectaculaire activiteiten op de Trotsmarkt.

3 Van de bestuurstafel: Margreet van Gastel bericht over een ontluikend voorjaar en sluimerende zaken die spelen.

3 Wie ontmoet Sonsbeek? Rinus Baak deze keer in gesprek met een Pakistaanse familie die haar trots toont op de Trotsmarkt!

4 Gedicht: Met slechts enkele dichtregels duidt Geert Kruideren een bijzondere plek in park Sonsbeek.

4 De 3^e editie van Groen Arnhem LIVE: Deze bijeenkomst op 29 juni in de Molenplaats gaat over het bodemleven. Sanne Blok van Groen Arnhem legt uit dat herstel van de bodem de sleutel kan zijn om de kwalijke gevolgen van de huidige landbouw tegen te gaan.

5 De toekomstplannen van de Molenplaats: Niels van der Graaff interviewt Monique Verstraten van Natuurcentrum Arnhem. Hoe wordt het bezoekerscentrum weer een inspirerende ontmoetingsplek voor een breed publiek?

6/7 Festiviteiten in Sonsbeekpark: Onze fotograaf Rinus Baak maakte beelden van de Trotsmarkt en Koningsdag; Lonneke Kranendonk fotografeerde op de Ronde Weide het Flow Freedom Festival. De lay-out is bedacht door Rosa Poelmans.

8/9 De vrouwen van Willem van Heeckeren: Naast de jacht op wild was de jacht op vrouwen ook een passie c.q. een obsessie van Willem. Het kostte hem een vermogen!

10 Oorlog in Arcadië: Christine Paris bericht over het landelijke onderzoeksproject over kastelen, buitenplaatsen en landgoederen in oorlogstijd.

10 Prijsvraag: Wie weet waar onze fotograaf Rinus Baak zijn lens op richtte, maakt kans op een actueel boek van Simon Kligen over bos en klimaat.

11 Albert en Sonsbeek, afscheid: Na 4 jaar vindt Albert het tijd om te stoppen. We hebben ervan genoten en vanaf deze plek namens onze lezers ontzettend bedankt voor jouw tot nadenken stemmende bijdragen!

Achterpagina De zwartkop doet het goed!: Koos Dansen gaat in discussie met een vriendelijke vrouw met verrekijker die zojuist een vogel met een bruin petje heeft gespot.

Aan dit nummer werkten mee:

Sanne Blok, Koos Dansen, Margreet van Gastel, Ad Habets, Geert Kruideren, Christine Paris, Rosa Poelmans, Monique Verstraten en Albert Van Der Weide.

Van de bestuurstafel

Het voorjaar en begin van de zomer is misschien wel het mooiste van de seizoenen in onze parken. Alles loopt uit en de vele verschillende kleuren groen, wisselen elkaar af. Ook de azalea's en rododendrons doen een duit in het zakje. Watervogels, gevolgd door hun jonge kroost, gaan als fluisterbootjes door het water. En je ziet ook de bezoeker genieten. Alles staat in de groeistand en nog niets wijst op de lome zomer die gaat volgen.

Gebeurt er dan verder nog iets zult u zich afvragen? Ja en nee... Als bestuur van Vrienden van Sonsbeek vinden we het nog opvallend stil wat betreft het beheerplan, de evenementennota en de plaatsing van het Aardvarken. Misschien dat er in de gemeente, met recht aan het voorjaar, nog flink op gebroed wordt.

Toch zitten wij niet stil. Zo kan er educatief gewandeld worden onder leiding van Jan Floor en Rob Borst van de gemeente Arnhem. Dit gebeurt een paar keer per jaar. Op de site

sonsbeek.nl vindt u alle info. Wij zijn bezig met het programma van onze jaarlijkse ALV op maandag 30 oktober (zet vast in uw agenda!). En ondertussen zijn we ons aan het voorbereiden op het 125 jaar bestaan van het park in 2024. Dat wil zeggen 125 jaar openbaar park, want Sonsbeek is natuurlijk veel ouder. Heeft u ideeën? We horen het graag! Voor nu zou ik zeggen: geniet van de zomer in onze mooie parken!

*Namens het bestuur,
Margreet van Gastel, voorzitter*

Wie ontmoet Sonsbeek

Een groep mooi geklede Pakistaanse mensen passeren mij tijdens de Trotsmarkt in Sonsbeek. Ze zijn allemaal familie van elkaar. Op de vraag wat Sonsbeek voor hen betekent, wordt het park omschreven als een plek voor mooie foto's en waar je gezellig met elkaar kunt praten. De zoon is bruidsfotograaf en maakt regelmatig gebruik van Sonsbeek als trouwreportage locatie. Vol enthousiasme wordt er verteld over de natuur, maar ook over de mogelijkheden om je fit te houden door te sporten en te wandelen. Ze waren niet speciaal gekomen voor de markt maar meer om het park te bekijken en samen tijd door te brengen met hun ouders en oma. De Pakistaanse traditionele kleding hebben ze aan omdat ze de tweede dag vieren van Eid-al-fitr (Suikerfeest). Ze vertellen me dat ze het park al heel lang kennen en het altijd fijn vinden om er te zijn. En dat zolang de natuur is zoals nu en mensen en dieren ervan genieten, het zo kan blijven. Een mooie ontmoeting met mensen in prachtige kleding en warme woorden voor Sonsbeek.

Tekst en foto: Rinus Baak

Amorsrond

Niet alleen het park en zijn elementen inspireren, ook bezoekers leveren soms inspiratie. Zo leidde Geert Kruideren eens een groep blinden en slechtzienden rond. Die kijken niet met hun ogen, maar met hun oren, neus en handen. Ze horen de vogels, ruiken aan de bloemen en voelen het verschil tussen een eik en een beuk aan de bast. Ook het stenen beeld 'Amorsrond' van kunstenaar Adri Verhoeven, bevoelden ze met hun handen. Terwijl Geert vertelde dat er een ring van tamme kastanjes rond het beeld staat, voelde hij dit gedicht opkomen.

*Onder een rond kastanjabaldakijn
staat een vierkant stenen bruidsbed
met daarop twee stenen kussens
zacht aan de handen
hard aan het hoofd
net als de liefde.*

Geert Kruideren

4

Groen Arnhem LIVE: De bodem als sleutel

Donderdag 29 juni vindt Groen Arnhem LIVE weer plaats in Molenplaats Sonsbeek. Na eerdere succesvolle edities over de terugkeer van de wolf en afvalwater, staat het programma deze avond in het teken van de bodem.

Het fundament van een duurzaam voedselsysteem bevindt zich onder onze voeten: het bodemvoedselweb. Een fascinerend ondergronds web van leven dat bestaat uit talloze micro-organismen die allen een eigen en essentiële rol vervullen. Eén theelepeltje aarde bevat meer organismen dan er mensen op de wereld zijn!

Bodemleven herstellen

Ons huidige landbouwmodel kent veel schadelijke processen: overmatig gebruik van gifstoffen en kunstmest en excessieve grondbewerking. De staat van de Nederlandse landbouwbodems is kritiek, het bodemleven grotendeels verdwenen. Door herstel van het bodemvoedselweb kan de bodem zijn fundamentele functies weer vervullen.

Microscoop projectie

Gast spreker is tuinder en 'bodembionier' Benthe van Wallenburg van stichting In Goede Aarde. Zij neemt ons mee in het werk van In Goede Aarde, het belang van een gezonde bodem en de mogelijkheden die

daar liggen voor ons eigen welzijn en voedselvoorziening. Via een live projectie van de microscoop, leren we het bodemleven van het park kennen. Wie heeft de bodem van Sonsbeek wel eens onder de microscoop gezien?

Ontdek de fascinerende wereld onder onze voeten op 29 juni bij Groen Arnhem LIVE. Na de lezing is er ruimte voor vragen en discussie en we sluiten af met een borrel aan de bar van Molenplaats. Meer informatie en aanmelden via de website van Natuurcentrum Arnhem (activiteitenpagina).

Sanne Blok

Terugkeer van de Molenplaats!

Interview met Monique Verstraten van Natuurcentrum Arnhem

De deuren van Molenplaats Sonsbeek zijn al even gesloten. Hoe komt dat?

"We zijn bezig met een reorganisatie. Eind vorig jaar besloten we onze samenwerking met restaurant A Beautiful Mess in goed gezamenlijk overleg te beëindigen. We kwamen tot de conclusie dat onze ambities lastig op één locatie te verenigen waren. Vervolgens zijn we aan de slag gegaan om onze plannen voor deze bijzondere plek vorm te geven. We zien uiteraard veel mogelijkheden. Maar we zijn ook tot de conclusie gekomen dat het niet haalbaar is om open te gaan zonder extra personeel. Daarom zijn we in gesprek met onder andere Scalabor en de gemeente om te onderzoeken hoe we nu verder gaan. Helaas neemt dat meer tijd in beslag dan we zouden willen. Totdat er meer duidelijk is, moeten we met pijn in het hart de deuren gesloten houden voor bezoekers."

Zijn jullie dan helemaal gesloten?

"Nee, gelukkig niet. De ruimte wordt regelmatig verhuurd aan groepen die bij ons willen vergaderen en we faciliteren diverse bijeenkomsten,

zoals Groen Arnhem LIVE en onlangs de presentatie van een dichtbundel. Daarnaast organiseren we nog steeds activiteiten, zoals een wandeling door het park met een gids of dauwtrappen met een bezoek aan de Belvédère tijdens Hemelvaart. Bovendien draait de Witte Watermolen uiteraard gewoon door."

Kun je wat meer vertellen over jullie ambitie?

"Bezoekerscentrum Molenplaats Sonsbeek moet een groene, inspirerende ontmoetingsplek zijn voor een breed publiek, waar ook aandacht is voor cultuurhistorie en verschillende duurzame thema's. Een plek waar Arnhemmers en toeristen meer te weten kunnen komen over Sonsbeek, de andere parken, wandelen in Arnhem en duurzame thema's. Het is ook een plek waar de buurt en vrijwilligers altijd welkom zijn en van waaruit je met een gids het park in kan wandelen of met een bedrijf kan vergaderen. Ook willen we weer meer invulling geven aan de functie die Molenplaats Sonsbeek van oudsher had op het

gebied van bewonersparticipatie, denk bijvoorbeeld aan het meedenken over gebruik, ontwikkeling en beheer van het park."

Hoe zie je die rol voor je?

"We willen als bezoekerscentrum de schakel zijn tussen de verschillende gebruikers onderling. De wens is om een gemeenschappelijke huiskamer te creëren, waar vrijwilligers, stadsgenoten, maar ook toeristen zich thuis voelen, elkaar kunnen ontmoeten, zich kunnen laten informeren én gehoord worden in wat zij wensen. Dit alles onder het genot van een kop koffie met iets lekkers, want een ongedwongen sfeer helpt bij het voeren van een goed gesprek. We willen de wensen van gebruikers van het park en de gemeente verbinden. Het organiseren van lezingen, debatten en inspirerende exposities rondom natuur en duurzame thema's zijn een concreet voorbeeld van verbindende activiteiten die we op korte termijn willen realiseren."

Wat is volgens jou nodig om dit te bereiken?

"Om te beginnen voldoende steun van de gemeente om de locatie te beheren, open te houden én de verschillende activiteiten te organiseren. Daarnaast zijn we heel benieuwd naar de ideeën, ervaringen en kennis van anderen over hoe we die rol nog beter kunnen vervullen. Ik doe hierbij dan ook graag een oproep: als je wilt meedenken over wat we meer of anders zouden kunnen doen, dan horen we dat graag!"

Kom in contact met de Molenplaats via molenplaats@natuurcentrumarnhem.nl of de website natuurcentrumarnhem.nl (locatie Molenplaats Sonsbeek).

Tekst: Niels van der Graaff

Flow Freed

Trots

Konink

om Festival

markt

gsdag

De vrouwen van Willem van Heeckeren

Deel 4 in de serie over de familie van Heeckeren van Enghuizen

In april 1883 was Willem van Heeckeren veroordeeld voor een zedenmisdrijf. Hij ging in beroep en in cassatie. Op maandag 3 december 1883 bekrachtigde de Hoge Raad het vonnis, een half jaar eenzame opsluiting. Willem vluchtte het land uit maar keerde een maand later met hangende pootjes terug.

Gratieverzoeken

Daags na de uitspraak van de Hoge Raad werden al gratieverzoeken ingediend, door ex-voogd Werner van Pallandt vanuit Menton waar deze met zijn vrouw overwinterde, door stiefmoeder Maria van Heeckeren-Schas en door Willem zelf. Alle gratieverzoeken werden afgewezen. Eind januari meldde Willem zich bij de Amsterdamse gevangenis. Van de zes maanden zat hij er zes weken uit. Hij werd vervroegd vrijgelaten op advies van de gevangenisarts die vond dat hij tekenen van krankzinnigheid vertoonde. Het publiek dacht er het zijne van. De Haagsche Courant vertolkte veler gevoelens toen deze schreef: *'Daar komt die sinjeur goed af. Men moet maar baron Van Heeckeren heten'.*

Charlotte

Willem's vrouw Charlotte zat ook niet stil. Nu het vonnis definitief was zette zij vaart achter de echtscheiding. Haar advocaat Izaak Everts, die net wethouder was geworden, sleepte er voor haar en haar dochter Marguérite een riante alimentatie uit, f2000 per maand(!) met Sonsbeek als onderpand voor stipte betaling. Zij was binnen. Haar dolce vita zou zich afspelen tussen haar ouderlijk huis in Hattem, haar nieuwe woonplaats Parijs, de Riviéra, kuurbadplaatsen en Montreux waar ze in 1942, 86 jaar oud, overleed. Charlotte barones Van

Heeckeren van Molecaten nam haar eigen naam weer aan en werd een graag geziene gast in de beau monde van Parijs en Cannes.

Mathilde

Na zijn vrijlating liet Willem onroerend goed verkopen om Charlotte van alimentatie te voorzien. Hij trok zich enige tijd uit Arnhem terug en dook in 1886 weer op met een nieuwe echtgenote, Mathilde Nouvel, een koopmansdochter uit St. Petersburg. Hij installeerde zich weer op Sonsbeek en legde zich toe op zijn grote passie, de jacht (je kunt ook van een obsessie spreken; of hij nu op dieren of op vrouwen joeg, je krijgt bij Van Heeckeren sterk het idee van een ziekelijke neiging tot overmeesteren). De jacht was een herfst- en winteractiviteit. In de jaren 1890-1893 organiseerde Van Heeckeren twee keer per week een vossenjacht, meestal richting Schaarsbergen en Deelen. Mathilde was niet geïnteresseerd in de jacht. Zij hield meer van stedelijk vertier in Parijs. In de lente vertrok zij met Willem naar Parijs. Daar verbleven zij in hotel en bezochten mondaine attracties als renbanen, theaters en salons. Het was geen gelukkige echt. In september 1896, na tien jaar huwelijk, scheidden zij van goederen en van tafel en bed. Mathilde bleef voorgoed in Parijs. Zij waren in gemeenschap van goederen getrouwd, dus Mathilde had recht op de helft van de boedel. Bij de scheiding van tafel en bed werd een voorlopige alimentatie afgesproken: f600 per maand (actuele waarde €7000) in afwachting van de eindafrekening. Van Heeckeren had dus een dubbele alimentatieverplichting van in totaal f2600 per maand, waarvoor hij in totaal meer dan een miljoen gulden had moeten vastleggen in staatsobligaties. De afkoopsom

bij de echtscheiding twee jaar later maakte Mathilde even vermogend als haar voorgangster Charlotte. Zij vestigde zich in een appartement aan de Rue de la Faisanderie in het chique 16e arrondissement. Zij bleef zich 'baronne Heeckeren d'Enghuizen' noemen. De titel was kennelijk belangrijk voor haar. Mathilde beschikte over wat de Duitsers noemen 'die drei G's': Geschlecht (een titel), Gehirn (esprit) und Geld en die haar, mogelijk nog met een vierde G – Gesicht –, toegang boden tot de Parijse high society.

Drie baronessen

Naast haar lediggang in de hoofdstad kon zij zich jaarlijks lange overwinteringen in Nice en Cannes veroorloven, waar zij dejeuneerde met een internationaal gezelschap overwinteraars. Tot haar gasten op een 'thé-dansant' in het Pavillon Armenonville in Cannes behoorden Europese royalty, gepensioneerde generaals en de befaamde Liane de Pougy alias Princesse Ghika. In augustus 1938 meldde de New York Herald Tribune: *'The Baroness van Heeckeren d'Enghuizen, born Mathilde Olga Nouvel, died Thursday in Paris, Place des États-Unis, after a long illness. The funeral service and interment were private.'*

Ze werd 73 jaar. Place des États-Unis was het hart van de Amerikaanse kolonie.

Zo kon men in het begin van de 20e eeuw in de Parijse salons liefst drie baronessen de Heeckeren d'Enghuizen tegenkomen, twee pseudo's, Henri's ex Julia Chevalier en Willem's ex Mathilde Nouvel, en een echte, zijn dochter Marguérite. Zij had inmiddels de huwbare leeftijd bereikt en woonde nog bij haar moeder Charlotte. Charlotte en Mathilde moeten elkaar gekend hebben. Ze waren lotgenoten. Beide stapten, met goud beladen, uit een

LES MODES

N° 74

PARIS — LONDRES — BERLIN — NEW-YORK

Février 1907

BARONNE DE RECHTEREN-LIMPURG-RECHTEREN
SÉE HEECKEREN-ENGHUIZEN

huwelijk met Willem van Heeckeren en leefden er verder goed van.

Marguérite

Marguérite werd door haar moeder gelanceerd in de Parijse society. Toen zij op 31 oktober 1906 trouwde met Adolph Zeyger van Rechteren Limpurg was dat in Nederland geen

nieuws, in Parijs wel. Onder het kopje 'Un grand mariage en Hollande' meldde Le Figaro dat het huwelijk werd ingewijd door de dominee van Hummelo en plaatsvond 'dans la plus stricte intimité' in de feestzaal van kasteel Enghuizen. De krant maakte het publiek deelgenoot van deze intimiteit door een gedetailleerde

Willem van Heeckeren's dochter Marguérite sierde de voorpagina van het februarinummer 1907 van het chique dames- en modeblad Les Modes. Marguérite en haar moeder waren geziene figuren in Parijse societykringen. Haar huwelijk met Adolph Zeyger van Rechteren Limpurg gaf aanleiding tot artikelen in de Franse pers.

beschrijving van de kledingstukken van de belangrijkste dames. Op het omslag van het mode- en societyblad Les Modes prijkte in februari 1907 een foto van Marguérite. Het paar ging op kasteel Daltsen wonen en kreeg een dochter en twee zonen, maar Adolph overleed al in 1918. Na het overlijden in 1923 van haar oom Henri verhuisde Marguérite met haar kinderen naar Enghuizen. Zij was erfgenaam van het gehele Van Heeckeren-fortuin, althans van wat er over was. Sonsbeek hoorde daar niet meer bij, wel Beverweerd en Enghuizen. Marguérite overleed in 1938, 60 jaar oud, op Enghuizen. Dochter Lutgardis kreeg Beverweerd, Adolf Sweder Enghuizen, de andere zoon Daltsen. De landgoederen zijn nog altijd in bezit van de respectievelijke erfgenamen.

Volgende keer: het einde van Willem van Heeckeren.

Ad Habets
acihabets@gmail.com

Oorlog in Arcadië

Oorlogserfgoed van kastelen, buitenplaatsen en landgoederen

Gelders Genootschap en de Nederlandse Kastelenstichting werken samen in het landelijke onderzoeksproject 'Oorlog in Arcadië, 1940-1945' over kastelen, buitenplaatsen en landgoederen in de Tweede Wereldoorlog. Ook de parken Sonsbeek, Zypendaal en Gulden Bodem maken onderdeel uit van dit onderzoek.

Het verhaal van 'Oorlog in Arcadië, 1940-1945' is nog vrij onbekend en daar willen de onderzoekers graag verandering in brengen. In het onderzoeksproject wordt zowel gekeken naar de geschiedenis van 'oorlog in Arcadië' (wat is er toen gebeurd?), als het erfgoed (hoe gaan we er nu mee om?).

Aardappelteelt in het park

Afgelopen april was er in de Molenplaats een bijeenkomst over de Veluwezoom. Er waren eigenaren, beheerders, erfgoedexperts en andere belanghebbenden aanwezig om hun kennis te delen en informatie op te halen. Ook werd de erfgoedfilm over de Veluwezoom gepresenteerd (oorloginarcadie.nl/erfgoedfilms). Er is besproken hoe je met het immateriële erfgoed (herinneringen,

Foto: Zeyemaker.

Sonsbeek in dienst der voedselvoorziening

Voor het scheuren, ten bate van de voedselvoorziening, komt elk grasterrein in aanmerking, dat maar eenigszins de moeite loont. Zoo is thans ook de bekende Sonsbeek-weide op het landgoed Sonsbeek aan de beurt gekomen. Het gemeentebestuur van Arnhem laat het scheuren van deze 15 ha grasland in werkverschaffing uitvoeren.—Een kijkje tijdens den arbeid. Op den achtergrond Sonsbeek.

verhalen) en materiële erfgoed (loopgraven, bunkers, schuttersputten, kasteelruïnes, lege huisplaatsen) om zou kunnen gaan. Er kwam meer aan bod: wist u bijvoorbeeld dat op Zypendaal een tijdelijke begraafplaats is geweest? Of dat er in Sonsbeek aardappels werden verbouwd om de Arnhemmers te voeden?

Hulp bij het project

Heeft u verhalen, tips, bronnen, foto's of ander materiaal dat relevant kan zijn voor het project? Uw hulp is zeer welkom! Vul het contactformulier in op oorloginarcadie.nl of mail info@oorloginarcadie.nl.

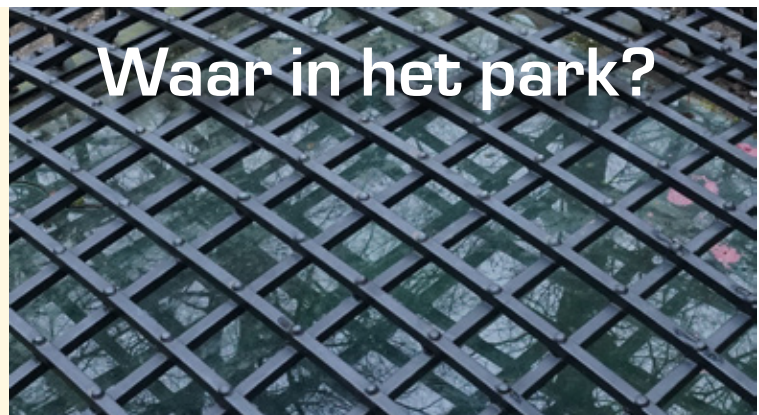
Christine Paris

10

Wie door onze parken loopt en oog heeft voor detail, ziet steeds iets nieuws. Onze fotograaf Rinus Baak daagt u uit. Waar is deze foto genomen?

Stuur uw oplossing voor 1 september naar: info@sonsbeek.nl.

Onder de eerste tien juiste inzendingen verloten we een exemplaar van 'Zeven vragen over Bos en Klimaat' van Simon Klingen.

Afscheid

Albert & Sonsbeek

Hertenkamp

Het bericht dat het hertenpark in Sonsbeek opgeofferd zou worden voor een andere openbare functie kwam hard aan. Een klein deel van de Arnhemse bevolking ondertekende een petitie om het sluiten van het hertenkamp te voorkomen. De plaatselijke politiek luisterden naar het volk en besloot het hertenkamp niet te sluiten. Echter de regering heeft na rijk beraad besloten dat vanaf januari 2024 het verboden is om herten te fokken. De hertenkampen mogen open blijven tot het laatste dier is gestorven. Het argument is, als het teruggebracht wordt naar de kern, dat het hert in een kamp niet in z'n natuurlijke omgeving leeft. Deze visie doortrekkend gaan ook kippen in legbatterijen, koeienstallen, kortom de hele vleesindustrie op termijn dicht. Zelfs zou het vanuit deze visie denkbaar zijn dat aangelijnde honden in het park niet meer welkom zijn. Dat gaat echter niet gebeuren. Kippen, koeien en honden staan niet op de lijst en kunnen ook na 2024 gedood en uitgelaten worden.

Honden in het park

De honden blijven welkom in het park. Dat is maar goed ook. Want honden en hun eigenaars, ook wel baasjes genoemd, zijn een prachtige combi. Voor veel mensen is de hond een goede aanleiding om de deur uit te gaan en een wandeling in het park te maken. Die ze anders, vermoedelijk, niet gemaakt zouden hebben. Ontroerend vind ik de relatie tussen de mens en de hond. Die relatie is opgebouwd uit afhankelijkheid. De mens voedt de hond dagelijks en een biedt doorgaans een zorgzame en veilige omgeving. Er is wederzijdse genegenheid, althans, de mens kan dat verbaal en non-verbaal uitdrukken. Bij de hond ligt dat gecompliceerder.

Enfin, de meeste honden moeten, als tegenprestatie, aangelijnd zijn om de wederkerigheid tussen de eigenaar en de hond te garanderen. Het begrip natuurlijke omgeving is dus door de eigenaar van de hond ingekleurd.

De parken van Arnhem

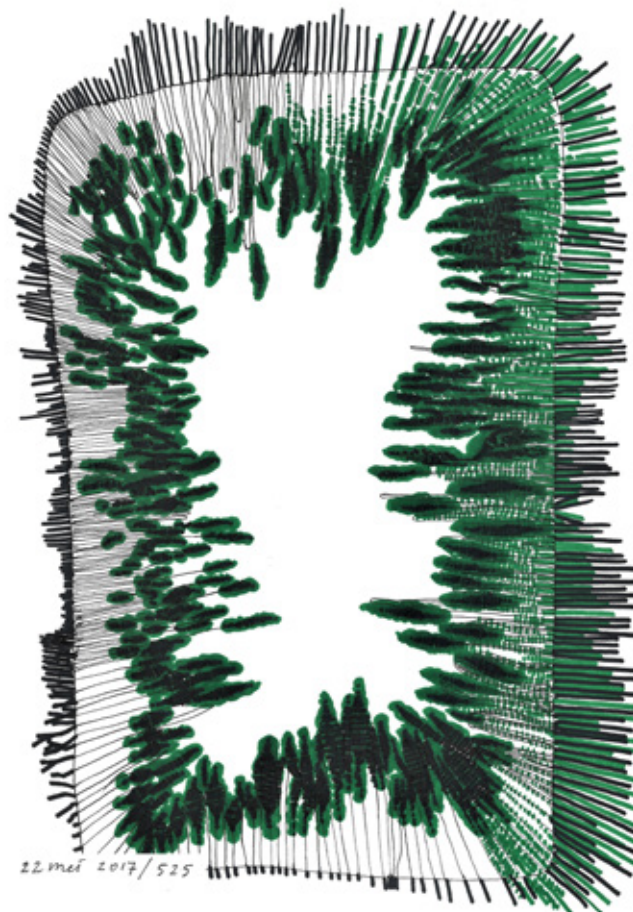
Ons park Sonsbeek maakt deel uit van een samenhangende reeks parken in de stad. Die prachtig verweven zijn met de woonwijken. Het 'groen' in de stad is een constante factor. Dat maakt dat Arnhem vanzelfsprekend op de toekomst is voorbereid. Al jaren pleit ik ervoor om de gezamenlijke parken tot een onderzoeksterrein te maken. Waar onderzoek wordt gedaan naar de huidige staat van de parken in relatie met de toekomst en de wensen en verlangens van de bevolking. Ik heb zelf de

aanzet van het onderzoek gedaan in 2016/2017 en dat vastgelegd op de site www.albertsonsbeek.nl. Tot op heden is naar mijn idee welwillend geluisterd, maar van een productief commitment is het niet gekomen. Overigens wordt mijn Sonsbeek-site zonder tegenbericht begin 2024 opgeheven.

Laatste keer

Dit is de laatste column die ik voor dit Bulletin heb geschreven. Met plezier en betrokkenheid heb ik de onderwerpen die ik belangrijk vond tegen het licht gehouden, gekanteld, afgestoofd, mild gekritiseerd en van bescheiden adviezen voorzien. Ik dank de redactie en de lezers. Het is klaar voor nu.

Tekst en beeld: Albert Van Der Weide

De zwartkop doet het goed!

In de Vlindertuin van park Zypendaal sprak een vriendelijke mevrouw met verrekijker mij aan: "Ik zag hier net een vogeltje met een bruin petje, welke soort kan dat zijn geweest?" Ik denk een zwartkop, antwoordde ik. "Maar," sputterde zij tegen, "zijn kopje was duidelijk roestbruin, niet zwart." Dan dus een vrouwtje zwartkop, hield ik vol. Want alleen het mannetje heeft die zwarte pet, het vrouwtje een bruine. "Waarom niet bruinkop," daagde zij me uit. Tja, het mannetje valt meer op omdat alleen hij zingt. Zij luistert wel en misschien laat ze zich verleiden. Ik kwam op dreef: en de soort kreeg zijn naam in een tijd dat, anders dan nu, vrijwel uitsluitend mensenmanen zich met vogels bezighielden. Maar

op sommige terreinen blijven vrouwen natuurlijk nog steeds hopeloos achter. "Zoals?" vroeg zij defensief. Ik zei: van de gedetineerden in onze gevangenissen is meer dan 90 procent man en daar komt nauwelijks verbetering in. Toen moesten we allebei lachen, wat ook de bedoeling was. Intussen maakt onze zwartkop het, tegen de trend van teruglopende biodiversiteit in, verrassend goed. Er broeden momenteel in ons land maar liefst ruim 400.000 paar. Dat is vier keer zoveel als rond 1985. Als u 'Zwartkop Vogelbescherming' googelt, leest u waar dat aan ligt en nog veel meer over deze aardige parksoort.

Tekst en foto's: Koos Dansen

Colofon

Het Bulletin VVS is een uitgave van de Vrienden van Sonsbeek, Zypendaal en Gulden Bodem. Het Bulletin verschijnt vier keer per jaar.

Het wordt gratis toegestuurd aan de leden van de Vereniging Vrienden van Sonsbeek.

ISSN 1567-1054.
Oplage 600 stuks.

Redactie:

Paul Poelmans,
p.poelmans@poelmansreesink.nl
Rinus Baak,
rinus.baak54@gmail.com
Niels van der Graaff,
n.vandergraaff@upcmail.nl
Lonneke Kranendonk,
lonneke@mcvd.nl

Vormgeving:

Coco Bookmedia

Druk:

Wilco BV

Verschenen nummers
vindt u op de website
www.sonsbeek.nl

Vrienden van Sonsbeek

Reden retourzending:

Postcode:

Plaats:

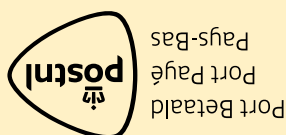
Naam:

Straat:

Het correcte adres is:

Mogelijk is de adressering niet juist. Wilt u in dat geval zo vriendelijk zijn om hieronder de juiste gegevens in te vullen en het blad 'retour afzender' of deze strook in een enveloppe terug te sturen naar: Vrienden van Sonsbeek, Zypendaalseweg 24a, 6814 CL Arnhem.

Retour afzender/adreswijziging

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas